

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pkf.II.20.032/2023/2. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Szigetváry Marcell ügyvéd (cím) által képviselt kérelmező neve (cím) kérelmezőnek a másodfokú eljárásban a dr. Varga István ügyvéd (cím) által képviselt Budapest Környéki Törvényszék (cím) kérelmezett ellen vagyoni elégtétel megfizetésére irányuló nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 11.Pk.20.916/2022/11. számú végzése ellen a kérelmező által 13. sorszám alatt, a kérelmezett által 12. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

végzést:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja és a kérelmezett vagyoni elégtételben marasztalásának összegét 640 400 (hatszáznegyvenezer-négyszáz) forintra, elsőfokú eljárási költségben marasztalásának összegét 12 522 (tizenkétezer-ötszázhuszonkettő) forintra felemeli, a kérelmező által az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét – *az illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezés a következők szerinti helyesbítésével* – 1152 (egyezer-egyszázötvenkettő) forintra leszállítja, míg az állam terhén maradó elsőfokú eljárási illeték összegét 19 212 (tizenkilencezer-kétszázötvenkettő) forintban állapítja meg; egyebekben a végzést helyben hagyja.

Kötelezi a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmező részére 15 napon belül 1627 (egyezer-hatszázhuszonhét) forint másodfokú perköltséget.

A kérelmező a Magyar Állam javára az 1152 (egyezer-egyszázötvenkettő) forint elsőfokú és 2175 (kétezer-egyszázhetvenöt) forint fellebbezési illetéket – az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára – legkésőbb e végzés meghozatalának keltétől számított 60 (hatvan) napon belül köteles megfizetni. Az illeték megfizetése során a Debreceni Ítéltábla megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni

Megállapítja, hogy 21 481 (huszonegyezer-négyszáznyolcvanegy) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] 'felperes neve' felperes; valamint a kérelmező jogelődje, 'kérelmező jogelődjének neve', továbbá alperes1, alperes2 és alperes3 alperesek között hagyatéki hitelezői igény tárgyában 2011. május 3. napján indult a kérelmezett előtt P.22.153/2011. (majd P.20.672/2014., P.20.956/2016., P.20.153/2018. és P.20.419/2019) számon polgári peres eljárás.

[2] Az eljárás során a kérelmezett 2015. október 16-án – annak jogerőre emelkedéséig a per tárgyalásának az el nem bírált keresetek tekintetében való egyidejű felfüggesztésével – 25.P.20.672/2014/26. számon részítéletet hozott, amelyet a Fővárosi Ítéltábla a 2016. március 31-én kelt 1.Pf.21.368/2015/5/II. számú részítéletével helybenhagyott. A jogerős részítélet a kérelmezetthez 2016. május 3-án érkezett, a kérelmező jogelődjének jogi képviselője azt 2016. május 23-án vette kézhez. A P.20.956/2016. számon folytatódó eljárásban a kérelmezett a 2016. június 1-jén kelt és 2016. június 6-án kézbesített 2. számú végzésével felhívta a felperest a másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmeivel kapcsolatban nyilatkozatok és indítványok 8 napon belüli előterjesztésére, ezt a határidőt a felperes 2016. június 24-én érkezett kérelmére a 2016. június 29-én kelt és 2016. július 4-én kézbesített 4-I. számú végzésével 15 nappal meghosszabbította, majd miután a felperes a felhívásnak a meghosszabbított határidőn belül sem tett eleget, a 2016. szeptember 5-én kelt és 2016. szeptember 12-én kézbesített 5. számú végzésével a felhívást pénzbírság terhével ismételte meg, majd miután erre a felhívásra a felperes a 2016. szeptember 22-én érkezett beadványában nyilatkozott, a 2016. október 27-én kelt 7. számú végzésével összefoglalta a fenntartott keresetet és adott tájékoztatást a feleknek a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről, ezt a végzést a 2016. november 8-án kelt, a tárgyalást 2017. január 11-re kitűző 8. számú végzésével együtt kézbesítette a peres felek számára.

[3] 2016. november 3-án 'kérelmező jogelődjének neve' elhunyt, a kérelmezett a 2016. november 30. napján kelt 20.P.20.956/2016/10. számú végzésével megállapította jogutódjának perbelépéséig az eljárás félbeszakadását. A kérelmező 2018. január 9-én jelentette be perbelépését, a kérelmezett a 2018. február 9-én kelt és 2018. március 20-án jogerős 20.P.20.956/2016/18. számú végzésével megállapította a kérelmező jogutódlását és engedélyezte perbelépését.

[4] A kérelmezett 2018. július 10-én 20.P.20.153/2018/7. számon részítéletet hozott, ezzel egyidejűleg annak jogerőre emelkedéséig a per tárgyalását az el nem bíralt keresetek tekintetében felfüggesztette. A részítélet elleni, 2018. szeptember 26-án érkezett fellebbezés 2018. október 25-i felterjesztése folytán a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.207/2018/2. számú, 2018. november 3-án kelt, a kérelmező részére 2018. november 14-én kézbesített végzésével tűzte ki 2019. február 28-ra a fellebbezési tárgyalást. Az ítéltábla ezen a tárgyaláson hozta meg az 1.Pf.21.207/2018/5/II. számú, az elsőfokú részítéletet helybenhagyó jogerős részítéletét, amely a leírását követően az elsőfokú bíróságra 2019. március 19-én érkezett vissza, és amelyet a kérelmező jogi képviselője részére 2019. április 26-án kézbesítettek. A felfüggesztett eljárás folytatásáról, más érdemi eljárási cselekmények nélkül, a kérelmezett csak 2019. szeptember 13-án intézkedett, és a P.20.419/2019. számon folytatódó perben – miután a 2019. szeptember 23-án érkezett beadványában a per IV. rendű alperesének jogi képviselője, hivatkozva a részítélet kézbesítése óta eltelt több hónapos időtartamban az intézkedés hiányára, kérte a tárgyalás mielőbbi kitűzését – a 2019. szeptember 25-én kelt 6. sorszámú végzésével tűzte ki a tárgyalást 2020. február 17-re, amelyet utóbb a 2020. január 24-én kelt végzésével 2020. március 16-ra elhalasztott. Ezt a tárgyalást a járványügyi helyzetre tekintettel 2020. március 16-án új hatánap kitűzése nélkül elhalasztotta, majd 2020. június 10-én 2020. július 13-ra tűzött ki tárgyalást. A kérelmezett az elsőfokú ítéletet 20.P.20.419/2019/57. számon 2021. július 14-én hozta meg, amelyet a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2022. március 3-án, a kérelmező jelenlétében kihirdetett 1.Pf.20.027/2022/8/II. számú jogerős ítéletével helybenhagyott. A felperes által a jogerős ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmet a Kúria a 2022. szeptember 14-én kelt Pfv.II.20.706/2022/5. számú végzésével hivatalból elutasította.

A kérelem és az ellenirat

[5] A kérelmező az eljárás elhúzódása miatt – kizárólag annak az észszerű időtartamot meghaladó részére, ide nem számítva az eljárás félbeszakadásának idejét – a 2016. május 5. és 2016. november 2., valamint a 2018. január 9. és 2022. március 3. közötti időszakra, összesen 1697 nap figyelembevételével kérte a kérelmezettet 678 800 forint vagyoni elégtétel a javára megfizetésére kötelezni.

[6] A kérelmezett az elleniratában az elismert 958 nap figyelembe vehető időtartamra járó 383 200 forinton felül a kérelem elutasítását kérte. Az eljárás számított időtartamából kérte levonni *a kérelmező perbeli részvételének a hiánya és a vagyoni elégtétel iránti követelés jogutódlásának kizártsága miatt* a 2016. május 5. és 2016. november 2. közötti 182 nap, *másodlagosan* ezen időszakon belül *az eljárás elhúzódása miatti kifogással nem támadott késedelmes tárgyalás kitűzés folytán* a 2016. június 3. és 2016. november 2. nap közötti 153 nap, *harmadlagosan* ezen időszakon belül *az eljárás elhúzódása miatti kifogással nem támadott négy hónapon túli tárgyalás kitűzés folytán* a 2016. szeptember 4. és 2016. november 2. nap közötti 60 nap; *a perbelépést engedélyező végzés jogerőre emelkedésének a hiányában* a 2018. január 9. és 2018. március 20. közötti 71 nap, *az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének a hiányában* a harminc napon túli intézkedést érintően a 2018. október 5. és 2018. november 6. közötti 33 nap, valamint a 2019. április 19. és 2019. szeptember 25. közötti 160 nap, a tárgyalás négy hónapon túli időtartamra halasztását érintően a 2019. szeptember 20. és 2020. február 17. közötti 151 nap, a tárgyalás a törvényi feltételek hiányában való halasztását érintően a 2020. január 27. és 2020. március 16. közötti 50 nap; *a járványügyi helyzet – mint a bíróság érdekkörén kívüli elháríthatatlan ok – miatt a tárgyalás elhalasztása alapján* a 2020. március 16. és 2020. július 13. közötti 120 nap, összesen – az egyes időszakok részbeni átfedésére figyelemmel az összegzett napok számának 28 nappal csökkentésével – 739 nap időtartamot (amelyek után a vagyoni elégtétel 295 600 forint).

Az elsőfokú végzés

[7] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmezőnek 15 napon belül 555 200 forint vagyoni elégtételt és 10 860 forint eljárási költséget, ezt meghaladóan a kérelmet elutasította. Kötelezte a kérelmezőt, hogy fizessen meg az állam javára 3708 forint eljárási illetéket, míg megállapította, hogy a fennmaradó 16 656 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

[8] Az eljárást befejező érdemi végzése szerint az elsőfokú bíróság az ellenirat szerint az eljárás teljes időtartamából levonni rendelte a következő időszakokat:

[9] *A kérelmező perbeli részvételének a hiánya és a vagyoni elégtétel iránti követelés jogutódlásának kizártsága miatt* a 2016. május 5. és 2016. november 2. közötti 182 napot azzal, hogy a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 6. §-ának (1) bekezdése alapján a per számított időtartamában figyelembe kell venni azt az időtartamot is,

amikor a kérelmező jogelődje volt a peres fél. Ugyanakkor az alapjogi sérelemre alapított igényérvényesítés során a jogutód a jogelőd perben állásának időszakára vagyoni elégtétel iránti igényt nem terjeszthet elő, mert az alapjogi jogsérelem miatti bírósági eljárás kezdeményezése személyhez kötött, mely az egyén önrendelkezési jogából ered. Ezért a tisztességes eljáráshoz és ezen belül az eljárások észszerű határidőben való befejezéséhez fűződő alapjog a kérelmező jogelődjének halálával megszűnt, ezen időponttól a kérelmező jogelődje sem alapjogi jogalanyisággal, sem alapjogi cselekvőképességgel nem rendelkezik.

[10] *Az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének a hiányában az elsőfokú eljárásban a tárgyalás harminc napon túli késedelmes kitűzése folytán a 2019. május 27-től 2019. szeptember 25-ig terjedő 122 nap időtartamot azért, mert a kérelmező a Fővárosi Ítéltábla részítéletét 2019. április 26. napján vette át, így a Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdésére figyelemmel legkésőbb az ezt követő 30 nap elteltével észlelnie kellett volna a kérelmezett eljárási cselekményének hiányát és 2019. május 27-ét követően elvárható lett volna a bíróság tárgyalás kitűzése körében tett intézkedésének az elmulasztását kifogásolni, ez a kötelezettsége addig állt fenn, amíg 2019. szeptember 30-án nem vette át az elsőfokú bíróság idéző végzését.*

[11] Ugyanakkor nem találta indokoltnak az elsőfokú bíróság az eljárás teljes időtartamából levonni a következő időszakokat:

[12] *A perbelépést engedélyező végzés jogerőre emelkedésének a hiányában a 2018. január 9. és 2018. március 20. közötti 71 napot azzal, hogy bár a bíróság az eljárást csak a jogutódlást megállapító végzés jogerőre emelkedése után folytathatott, a perbelépés engedélyezésére irányuló kérelem előterjesztésével a kérelmezőnek eljárási jogai és kötelezettségei keletkeztek. Hangsúlyozta, hogy a bíróságot a kérelem folytán a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 95. §-ának (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül intézkedési kötelezettség terhelte; az, hogy ennek határidőben nem tett eleget, a kérelmező terhére nem értékelhető.*

[13] *Az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének a hiányában az elsőfokú eljárásban a tárgyalás késedelmes kitűzése folytán a 2019. április 19. és 2019. szeptember 25. közötti időtartamra – az elsőfokú bíróság által az előzőek szerint levonni rendelt, a 2019. május 27-től 2019. szeptember 25-ig terjedő 122 napon túl – további 38 napot azért, mert az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése korábban nem volt elvárható.*

[14] *Az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének a hiányában a harminc napon túli intézkedést érintően a 2018. október 5. és 2018. november 6. közötti 33 napot azért, mert a kérelmező vonatkozásában a részítélet elleni fellebbezésre nyitva álló határidő 2018. szeptember 4-i eltelte és az ítéltábla fellebbezési tárgyalás kitűzéséről rendelkező végzésének 2018. november 14-i átvétele között nem telt el olyan időtartam, amely alapján a peres fél a bíróság mulasztását észlelhette volna.*

[15] *Az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének a hiányában a tárgyalás négy hónapon túli időtartamra halasztását érintően a 2019. szeptember 20. és 2020. február 17. közötti 140 napot azért, mert a bíróság ugyan az 1952. évi Pp. 142. §-ának (2) bekezdésében meghatározott négy hónapos határidőn túlra tűzte ki ugyan a tárgyalást,*

azonban a már kitűzött tárgyalási határnap vonatkozásában az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése a peres fél által nem vehető igénybe, ugyanis olyan kifogás nem terjeszthető elő, hogy a már kitűzött tárgyalást a bíróság egy korábbi időpontra tűzze ki.

[16] *Az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének a hiányában a tárgyalás a törvényi feltételek nélkül való halasztását érintően a 2020. január 27. és 2020. március 16. közötti 50 napot azért, mert az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésére nem volt lehetőség, mivel a bíróság a halasztásról rendelkező végzésben a tárgyalás új határnapját meghatározta, kizárólag az 1952. évi Pp. 151. §-a (1) bekezdésében rögzítettek nem teljesültek, azonban nem volt olyan mulasztás a bíróság részéről, amely a kifogás előterjesztésére alapot adott volna.*

[17] *A járványügyi helyzet miatt a tárgyalás elhalasztása alapján a 2020. március 16. és 2020. július 13. közötti 120 napot azért, mert a kialakult járványhelyzet nem ad alapot meghatározott időszak figyelmen kívül hagyására, mivel a kérelmezett által ebben a körben hivatkozott Pevtv. 15. §-ának (5) bekezdése a bíróság tevékenységén kívüli ok esetén sem engedi, hogy a fél az eljárások észszerű időn belül történő befejezéséhez való jogának sérelme miatt a vagyoni kompenzáció ezen időtartamra kizárásra kerüljön; ezzel szemben kizárólag a bírósági eljárásban félnek minősülő kérelmező és az alapeljárásban eljáró bíróság eljárási cselekménye és mulasztása értékelhető, a járványhelyzet kialakulása ezen körben az értékelés körébe nem vonható.*

[18] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság úgy találta, hogy a kérelmezett által elismert 958 nap mellett további 430 nap is beszámítandó a figyelembe vehető időtartamba, így a mind összesen 1388 nap után a kérelmezett 555 200 forint vagyoni elégtétel megfizetésére köteles, ezért ennek az összegnek a megfizetésére kötelezte a kérelmezettet, és ezt meghaladóan utasította el a kérelmet.

[19] A pernyertesség arányát a kérelmező javára 82 %-ban határozta meg, a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztessége arányához igazodóan a kérelmezettet a kérelmező javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (4) bekezdése alapján meghatározott ügyvédi munkadíj mint elsőfokú költség megfizetésére, míg a Pp. 101. §-ának (1) bekezdése értelmében a megállapított pernyertességi arányok szerint hivatalból határozott a meg nem fizetett illeték viseléséről, figyelemmel a kérelmezett az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. §-ának (1) bekezdés c) pontja és (2) bekezdése alapján fennálló személyes illetékmentességére.

A fellebbezések és a fellebbezésre tett észrevételek

[20] Az elsőfokú végzés ellen mind a kérelmező, mind a kérelmezett fellebbezést terjesztettek elő.

[21] A kérelmező a fellebbezésében kérte a végzés megváltoztatását és a kérelmezett a kérelme szerinti, valamint az első- és másodfokú eljárási költségében marasztalását.

[22] Hangsúlyozta: a kérelmezett által vitatott napok száma ténylegesen 738, az egy napos eltérés abból adódik, hogy a 2020. március 16. napot kétszer vette számításba, azonban az elsőfokú bíróság a nem vitatott napok meghatározása során ugyancsak kétszer számolta ezt a napot, így a tévedés a végösszeget nem érintette.

[23] Előadta, hogy jogszabályellenesen hagyta figyelmen kívül az elsőfokú bíróság a 2016. május 5. és 2016. november 2. napja közötti időszakot. A kérelmező a perbelépésével jogot szerzett arra, hogy a per az észszerű határidőn belül fejeződjön be. Ezt az észszerű határidőt a per kezdetétől kell számítani. A Pevtv. nem állapít meg szabályokat arra az esetre, ha a perben jogutódlás történik; ugyanakkor a jogutódlással a jogutód a jogelő helyébe lép, ezáltal a bírósági eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető jogra vonatkozó jogviszonyban is a jogutód válik a vagyoni elégtétel iránti jog jogosultjává. Minden esetben az a személy jogosult igényérvényesítésre a teljes eljárás vonatkozásában, aki az eljárás végén fél volt.

[24] Nem értett egyet a 2019. május 27. és 2019. szeptember 25. napja közötti időszakra 122 nap levonásával sem. Álláspontja szerint a Pevt. 15. §-ának (4) bekezdése szerint elvárt, az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése csak a törvény 2022. január 1-jei hatályba lépését követő mulasztásokra lehet alkalmazandó; a megelőző időszakra támasztott követelmény az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság követelményének részét képező visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközne, egyben sértene a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. §-ának (1) bekezdését. Mindezen felül a hivatkozott mulasztás elhárítására nem is volt alkalmas a kifogás; a kérelmező 2019. április 26. napjától alappal számíthatott arra, hogy a jogerős részítéletet követően az elsőfokú bíróság a tárgyalás előkészítése érdekében tesz lépéseket és emiatt nem tűz ki tárgyalási határnapot. 2019. szeptember 25-ig nem telt el azon észszerű időtartam, amely miatt alappal feltételeznie kellett volna, hogy a bíróság mulaszt és emiatt kifogást kellett volna előterjesztenie. Mindezen felül az 1952. évi Pp. 114/B. §-ának (1) bekezdéséből következően a kifogás előterjesztése alapján is csak 8+30 nap alatt kellett volna a bíróságnak intézkednie, így 38 nap még az elsőfokú bíróság általi jogi álláspont helyessége mellett sem nem vonható le a számított időtartamból.

[25] Felhívta, hogy az elsőfokú bíróság – téves számítás alapján – a 2019. szeptember 26. és 2019. szeptember 30. közötti időszakra annak ellenére vont le 5 napot az eljárás időtartamából, hogy erre az időszakra egyébként alaptalannak találta a kérelmezett védekezését.

[26] A kérelmezett a fellebbezésében a végzés megváltoztatását kérte akként, hogy az ellenirata szerint az ítéltábla az elsőfokú bíróság által nem elfogadott időtartamokat is vonja le az eljárás teljes időtartamából és ennek megfelelően a kérelmezett marasztalását 383 200 forint megfizetésére szállítsa le, továbbá marasztalja a kérelmezőt a másodfokú eljárási költségében.

[27] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vonta le a 2018. január 9. és 2018. március 20. közötti 71 napot. Tévesen foglalt állást úgy, hogy az eljárás a jogutódlás iránti kérelem előterjesztésével folytatódik. Ezzel szemben a perbelépéshez az 1952. évi Pp. 47-48. §-a alapján a bíróság jogerős határozata szükséges. Ennek hiányában az eljárás továbbra is a félbeszakadás állapotában marad és a kérelmező félnek még nem tekinthető. A Pevtv. 7. §-ának (1) bekezdése kifejezetten akként rendelkezik, hogy a félnek jár a vagyoni elégtétel, a fél jogállása pedig a kérelmezőt a kérelemmel érintett eljárásban eljáró bíróság jogutódlást megállapító végzése jogerőre emelkedésének időpontjától illeti meg.

[28] Nem értett egyet azzal, hogy az elsőfokú bíróság figyelembe vette a 2019. április 19. és 2019. május 26. közötti 38 napot, a 2018. október 5. és 2018. november 6. közötti 33 napot, a 2019. szeptember 20. és 2020. február 17. közötti 140 napot és a 2020. január 27. és 2020. március 16. közötti 28 napot (helyesen 50 napot). A Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdése egyértelműen úgy rendelkezik, hogy az eljárás elhúzódása miatti kifogás benyújtása a feltétele annak, hogy a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt szükségtelenül eltelt és a bírósági eljárás előrehaladását nem szolgáló időtartam a vagyoni elégtétel alapjául szolgáljon. Ez alól a bíróság nem tehet kivételt annak a mérlegelésével, hogy a fél számára a mulasztás mikor válik nyilvánvalóvá. A levonandó időtartam kezdő napjának a meghatározásához nem a fél értesülése, hanem az előrehaladást nem szolgáló időtartam tényleges kezdete a releváns. Ezen túl arra is hivatkozott, hogy nincs annak akadálya, hogy a négy hónapon túli időpontra kitűzött tárgyalás esetén a fél éljen az eljárás elhúzódása miatti kifogás eszközével, amely alapján a bíróság a tárgyalást egy korábbi határnapra állíthatja be.

[29] Vitatta, hogy az elsőfokú bíróság nem vonta le a 2020. március 16. és 2020. július 13. közötti 120 napot. A járványhelyzet mint a fél és a bíróság érdekkörén kívül felmerült, elháríthatatlan ok a Pevtv. 15. §-ának (5) bekezdése alapján értékelhető. A veszélyhelyzet ideje alatt az E-tárgyalás megtarthatósága a megfelelő infrastruktúrával nem rendelkező bíróságokat és feleket megoldhatatlan kihívás elé állította. Nem eshet a kérelmezett terhére, hogy az eljáró bíróság az írásbeli előkészítés helyett a személyes tárgyalás tartását tartotta célszerűnek. Ez az időtartam nem telt volna el, ha nem lett volna a pandémiás helyzet és az abból következő speciális jogrend.

[30] Mind a kérelmező, mind a kérelmezett a fellebbezésre tett észrevételeikben, megismételve az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi álláspontjukat, az ellenérdekű felek fellebbezésével támadott részében az elsőfokú végzés helybenhagyását kérték.

A másodfokú bíróság döntése

[31] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú végzés a kérelmezettet 383 200 forintban marasztaló rendelkezését; a kérelmező fellebbezését részben alaposnak, a kérelmezett fellebbezését alaptalannak találta a következők szerint:

[32] A kérelmező arra helyesen hivatkozott a fellebbezésében, hogy a kérelmezett az ellenirata szerint ugyan 739 nap levonását jelölte meg, azonban az egyes időszakok átfedéséből következően az összegző számítása szerint csak a 2019. szeptember 20. és 2019. szeptember 25., valamint a 2020. január 27. és 2020. február 17. közötti 28 nappal korrigált,

nem vette azonban tekintetbe, hogy 2020. március 16. napját kétszer is – a levonni kért 2020. január 27. és 2020. március 16. közötti 50 napra, valamint a 2020. március 16. és 2020. július 13. közötti 120 napra is – a javára számolta el. Mindennek azonban jelentősége azért nem volt, mert a Pevtv. 9. §-a (4) bekezdésének utaló szabályából következően a vagyoni elégtételre irányuló nemperes eljárásban is érvényesül a Pp. 2. §-a (2) bekezdése szerint a rendelkezési elvből következő kérelemhez és ellenkérelemhez kötöttség. A kérelmezett pedig nem csupán a levonni kért 739 napot jelölte meg, hanem azt is kérte, hogy az erre az időre számított 295 600 forint összegű vagyoni elégtétel iránti kérelmet is utasítsa el a bíróság. Ezért nem lehet olyan következtetést levonni, hogy csak a 738 napra járó – azaz 295 200 forint összeget jelentő – részben kérte volna a kérelem elutasítását. Ezzel szemben a kérelmet elbíráló bíróságnak kellett abban állást foglalni, hogy az egyezően előadott, a kérelemmel érintett 1697 napnak megfelelő 678 800 forint vagyoni elégtétel a törvény szerint ténylegesen levonható időtartamok alapján milyen összeggel csökkenthető. A számítás során kellett azt meghatározni, hogy a kérelmezett által figyelmen kívül hagyni kért időszakokból melyek azok, amelyek a Pevtv. rendelkezései alapján az eljárás számított idejéből levonhatók – itt már figyelemmel a kettős levonás tilalmára is –, és ennek alapján mennyiben csökkenthető a kérelmezett által megjelölt összeggel a vagyoni elégtétel.

[33] A kérelem elbírálásának alapvető értelmezési kérdése volt, hogy amennyiben a vagyoni elégtétel alapját képező perben jogutódlás következett be, úgy a jogutódot megilleti-e az arra az időszakra számítandó vagyoni elégtétel, ameddig a perben saját személyében félként még nem vett részt, azaz a vagyoni elégtétel iránti igény tekintetében van-e helye jogutódlásnak.

[34] A Pevtv. 7. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy vagyoni elégtétel jár a félnek, ha a bírósági eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető joga sérül. A jogszabályhely (2) bekezdése értelmében ha a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz időtartama meghaladja az észszerűnek minősülő időtartamot, a fél a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartamához igazodó, kormányrendeletben meghatározott mértékű pénzbeli igényt érvényesíthet vagyoni elégtételként.

[35] Az előző jogszabályi rendelkezések a vagyoni elégtételhez való jog alapját abban jelölik meg, hogy az eljárás figyelembe vehető időtartama meghaladja a törvényben meghatározott észszerű időtartamot és annak érvényesítésére a felet jogosítják. Nem rendelkeznek azonban a vagyoni elégtétel iránti igény jogutódlásáról, ezért abban a jogintézmény rendeltetése, jogrendszerben elhelyezkedése és jellegzetességei alapján kell dönteni.

[36] Mindenekelőtt szükséges annak a hangsúlyozása, hogy mind az elsőfokú bíróság, mind a kérelmező, mind a kérelmezett – hiszen utóbbinak ezzel ellentétes védekezése nem volt – azonosan értelmezték a vagyoni elégtételre való jogosultság feltételét annyiban, hogy amennyiben valamelyik fél a perbe annak későbbi szakaszában lép be, azonban a per figyelembe vehető időtartama meghaladja annak észszerű időtartamát, úgy vagyoni igény érvényesítésére válik jogosulttá, függetlenül attól, hogy a perbeli részvételét követő időszak önmagában nem haladja meg a törvényi észszerű időtartamot. Az eltérő álláspont abban volt, hogy bár az észszerű idő túllépése folytán a kérelmező jogosulttá vált a vagyoni elégtételre, annak csupán a perbeli részvételével arányos részét vagy jogutódlás folytán a jogelődjét megillető részét is, ekként annak teljes összegét igényelheti-e.

[37] Azt, hogy a kérelmezőt – alapjogi jogsérelem miatt – az eljárás kezdeményezésének joga megilleti, a kérelmezett sem tette vitássá. A jelen ügyben csak azt kellett a bíróságnak vizsgálnia, hogy a kérelmezőt vagyoni elégtétel a pernek arra a figyelembe vehető időtartamára is megilleti-e, amikor a peres fél még a jogelődje volt.

[38] A perbeli jogutódlás természetéről az 1952. évi Pp. és a Pp. azonos álláspontot foglal el, e szerint a jogutód a perből elbocsátott jogelődjének helyébe lép; a jogelőd elbocsátásáig végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok vele szemben is hatályosak [1952. évi Pp. 62. §-ának (3) bekezdése, Pp. 48. §-ának (5) bekezdés]. Ez a rendelkezés megfelelően irányadó arra az esetre is, ha a jogutódlásra a jogelőd halála miatt kerül sor, mely esetben az elbocsátás nem jöhet szóba, a jogutód azonban ez esetben is a jogelőd helyébe lép. A hivatkozott jogszabályi rendelkezések nem hagynak kétséget afelől, hogy a perrendtartás a jogutódot eljárásjogi szempontból úgy tekinti, mintha kezdettől fogva ő járt volna el a perben, a jogutódlással a perben a teljes körű jogfolytonosságot kívánja biztosítani. Mindebből következően a vagyoni elégtétel iránti követelés – eltérő törvényi rendelkezés, vagy a felek eltérő megállapodása hiányában – a jogfolytonosnak minősülő jogutódot illeti meg a Pevtv. alapján számítandó, vagyoni elégtétel alapjául szolgáló teljes időtartamra. Ezért a kérelmező érvényesíthette a perbeli jogelődjének perbeli részvételére eső időtartamára is a vagyoni elégtételt, de nem azért, mert a vagyoni elégtétel iránti követelés tekintetében következett be – anyagi jogi – jogutódlás, hiszen a jogelődöt ilyen követelés a halála időpontjában nem is illette meg, hanem azért, mert az eljárásjogi, teljes körű jogutódlás folytán úgy kell tekinteni, mintha az eljárásban mindvégig maga a kérelmező vett volna részt.

[39] Az elsőfokú bíróság azért foglalt állást akként, hogy a vagyoni elégtétel tekintetében nincs helye jogutódlásnak, mert véleménye szerint az alapjogi jogsérelem miatti bírósági eljárás kezdeményezése személyhez kötött. Ez az értelmezés azonban téves, egyrészt azért, mert az előzők szerinti eljárásjogi folytonosságot kívánja az anyagi jogi jogutódlástól függővé tenni, másrészt azért is, mert – a Ptk. 2:54. §-ának (1) bekezdésén alapuló személyiségi jogok akár élők közötti, akár halál esetére szóló jogutódlásának kizártságával szemben – a személyiségi jognak nem minősülő észszerű időn belüli eljáráshoz való jog alapjogi sérelme esetén olyan jogszabályi rendelkezés nincs is, amely szerint az ezen alapuló igények személyhez kötődnek, ebből következően egyébként is az élők közötti és a halál esetére szóló anyagi jogi jogutódlás sem kizárt.

[40] Ezért a kérelmező jogutódként érvényesíthette a perbeli jogelődjét az észszerű határidő túllépése folytán arányosan megillető vagyoni elégtételt is, azaz a vagyoni elégtételt érintően van helye jogutódlásnak.

[41] Az ellenkező értelmezés ahhoz a nyilvánvalóan nem támogatható helyzethez vezetne, hogy ha nem vitatottan az észszerű idő túllépése folytán az eljáró bíróság megsértené a tisztességes és észszerű időn belüli eljáráshoz való jogot, amely után a teljes eljárás (vagy teljes eljárási szakasz) számított időpontjához igazodó, napi 400 forint vagyoni elégtétel fizetési kötelezettsége keletkezne, a fizetési kötelezettség ilyen módon egyértelmű fennállása esetén annak csak a jogutódlást követő – akár töredék – részét kellene teljesítenie, miközben a jogelőd halála folytán a fennmaradó összeget nem lehetne érvényesíteni, így a Pevtv. által az

eljárások elhúzódásának megakadályozására bevezetett szankció nem tudná rendeltetését betölteni.

[42] Mindebből az következik, hogy nem vonható le az eljárás a kérelemben meghatározott időtartamából sem a kérelmező perbeli részvételének a hiánya és a vagyoni elégtétel iránti követelés jogutódlásának kizártsága miatt a 2016. május 5. és 2016. november 2. közötti 182 nap, sem a perbelépést engedélyező végzés jogerőre emelkedésének a hiányában – hiszen ha a jogutód a jogutódlás folytán érvényesítheti a perbeli részvételét megelőzően esedékes vagyoni elégtételt, akkor nincs jelentősége annak, hogy a perben melyik időponttól kezdődően vett részt – a 2018. január 9. és 2018. március 20. közötti 71 nap.

[43] Mivel azonban a kérelmezett a 2016. május 5. és 2016. november 2. közötti időszakon belüli egyes időtartamok levonását másodlagos és harmadlagos okokból is kérte, az elsődleges védekezése eredménytelensége miatt az ítéltáblának azok alaposságát is vizsgálnia kellett.

[44] Az ebben a részben másodlagosan a 2016. június 3. és 2016. november 2. nap közötti 152 nap és harmadlagosan a 2016. szeptember 14. és 2016. november 2. nap közötti 60 nap; továbbá a 2018. október 5. és 2018. november 6. közötti 33 nap, a 2019. április 19. és 2019. szeptember 25. közötti 160 nap, a 2019. szeptember 20. és 2020. február 17. közötti 151 nap és a 2020. január 27. és 2020. március 16. közötti 50 nap levonását a kérelmezett azon az alapon kérte, hogy a kérelmező, bár lehetősége lett volna rá, nem élt az eljárás elhúzódása miatti kifogás eszközével.

[45] Az elsőfokú bíróság a következetes jogalkalmazói gyakorlat szerint értelmezte az eljárás elhúzódása miatti kifogás elmulasztásának a vagyoni elégtételre való jogosultság szempontjából kialakított követelményeit akként, hogy az egyes mulasztásokat egyedileg, a jogintézmény céljával, a sérelem orvoslására alkalmasságával, és mindezek alapján a féltől elvárható magatartással összefüggésben kell értékelni (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2., Pkf.II.20.404/2022/2., Pkf.II.20.003/2022/2.). Ezt az értelmezést mind a kérelmező, mind a kérelmezett támadta a fellebbezésében: előbbi azért, mert a Pevtv. olyan elvárást támaszt utólag a kérelmezővel szemben, amely a 2022. január 1-jét megelőző mulasztások esetében a visszaható hatály tilalmába ütközik; utóbbi azért, mert a törvény nem ad lehetőséget egyedi mérlegelésre, hanem a kifogás előterjesztésének bármilyen okból és időben elmulasztása feltétlenül alapot ad a bírósági mulasztással érintett időszak figyelmen kívül hagyására.

[46] Az ítéltábla ebben a részben sem a kérelmező, sem a kérelmezett álláspontját nem osztotta, a következők szerint:

[47] A kérelmezői fellebbezés hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság megsértette Magyarország Alaptörvénye B) cikk (1) bekezdését. Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallás utolsó előtti bekezdése szerint az Alaptörvény a jogrend alapja, ugyanakkor az Alapvetés C) cikk (3) bekezdése, az R) cikk (2) bekezdése és a T) cikk (2)-(3) bekezdése alapján az Alaptörvény nem jogszabály. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján annak vizsgálatára, hogy egy bírósági ítélet sérti-e az Alaptörvényt, kizárólag az Alkotmánybíróság jogosult (Kúria Pfv.III.21.323/2020/7. számú ítéletének [41] pontja). Nem sérthette ezen túl a

jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. §-ának (2) bekezdését sem az elsőfokú határozat, mivel ennek a jogszabályi előírásnak a címzettje a jogalkotó, a jogszabályokkal szemben támasztott jogalkotási követelmények megsértése pedig nem vizsgálható egy konkrét bírósági határozat elleni fellebbezés elbírálása során.

[48] A Pevtv. 15. §-ának 4) bekezdése akként rendelkezik, hogy a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időtartam nem számítható bele a bírósági eljárás időtartamába akkor, ha a kérelmező *a jogszabályban biztosított lehetősége ellenére nem nyújtott be kifogást* az eljárás elhúzódása miatt. A sérelem orvoslására elvárt jogvédelmi eszköz a magyar polgári eljárásjogban hosszú ideje létezik: azt a bírósági eljárás elhúzódása miatti kifogás jogintézményének bevezetéséhez kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2006. évi XIX. törvény az 1952. évi Pp. 114/A.-114/B. §-aival 2006. április 1-jével iktatta be. Ezzel olyan eljárási eszköz kiépítését célozta, amely az eljárások folyamatában ráhatást biztosít az eljárások elhúzódásmentes folytatására, és megfelelő védelmet jelent az azt okozó magatartásokkal szemben úgy, hogy lehetőséget teremt a bíróság által az ügy észszerű időn belüli intézésének elmulasztása („inaktív időszak”) miatti közvetlen sérelem kiküszöbölésére azzal, hogy a mulasztás jelzése esetén a bíróság vagy megteszi a kifogásban sérelmezett helyzet megszüntetése érdekében szükséges intézkedéseket vagy a kifogást a másodfokú bírósághoz (illetve a Kúria másik tanácsához) terjeszti fel, amely utóbbi dönt annak alaposságáról. A Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdése tehát nem utólag alapított egy jogvédelmi elvárást, hanem az eljárás elhúzódása miatt pénzületi szankciót érvényesítő féltől azt kéri számon, hogy igénybe vette-e azt a jogi eszközt, amelyet a jogalkotó kifejezetten az észszerű idő sérelmének az elhárítására vezetett be. Ezt a követelményt a vagyoni elégtételre való jogosultság megítélése során nem lehet figyelmen kívül hagyni.

[49] Ugyanakkor az eljárás elhúzódása miatti kifogás igénybevételének a kötelezettségét nem lehet mechanikusan, formálisan megítélni. Az ítéltábla is osztja – visszautalva az előzőekben hivatkozott jogerős határozatokban megjelenő értelmezésre – az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy azt: a vagyoni elégtételt érvényesítő fél terhére ítéltető-e meg, hogy az adott bírósági mulasztással szemben nem vette igénybe az eljárás elhúzódása miatti kifogást, mindig az egyes mulasztások gondos vizsgálatával, egyedileg, a jogintézmény céljával, a sérelem orvoslására alkalmasságával, és mindezek alapján a féltől elvárható magatartással összefüggésben kell értékelni. Az 1952. évi Pp. 114/A. §-ának (2) bekezdése, egyezően a Pp. 157. §-ának (1) bekezdésével, nem valamennyi, a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időtartam orvoslása végett teszi lehetővé annak igénybevételét, hanem csupán akkor, ha a bíróság valamilyen – törvény vagy saját maga által megállapított – határidőt mulasztott vagy észszerű időn belül nem intézkedett; más eljárási szabálysértések elhárítására ez a jogintézmény nem szolgál. Másrészt a határidők és az észszerű időtartam elmulasztása mellett is vizsgálni kell annak a sérelem elhárítására alkalmasságát. Mindezekben túl azt is tekintetbe kell venni, hogy a bíróság kötelezettsége a saját közhatalmi tevékenységére irányadó szabályok betartása, így a feleknek is abból a feltételezésből kell kiindulniuk, hogy a bíróságok betartják a rájuk vonatkozó – így az észszerű időn belüli cselekvést érintő – eljárási szabályokat. Ennek alapján a féltől a bíróság inaktív magatartása miatti eljárás elhúzódásának megakadályozása esetén az az elvárható, hogy akkor terjesszen elő emiatt kifogást a folyamatban lévő perben, ha a bíróság olyan mértékben mulasztotta el az észszerű időn belüli eljárási cselekmények kötelezettségét, amely a rá vonatkozó eljárási szabályok betartásában alappal bízó fél számára nyilvánvaló és egyértelműen felismerhető, az eljárási kötelezettség megszegésére vonatkozó jelzéstől pedig

alappal várhatja a sérelem kellő időben és eredményességgel történő orvoslását. Ez a félre méltányos értelmezés felel meg az Emberi Jogok Európai Bírósága elvárásainak és egyeztethető össze a Pevtv. létrehozásának jogalkotói céljával.

[50] Az eljárás elhúzódása miatti kifogás nem valamennyi, a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időtartam orvoslására alkalmas: a kérelmezett fellebbezési álláspontjával szemben nem vehető igénybe a törvényes határidőn túlra, de a már kitűzött tárgyalási határnap korábbi időpontra való kitűzése által okozott sérelem kiküszöbölésére. Az 1952. évi Pp. 142. §-a (2) bekezdésének a folytatólagos tárgyalás négy hónapon belüli megtartását előíró rendelkezése nem a bíróság részére az eljárás lefolytatására, eljárási cselekmény elvégzésére vagy valamely határozat meghozatalára határidő meghatározása. Ha a bíróság a tárgyalást négy hónapon túlra, de kitűzi, azzal már nem áll fenn mulasztása, ezzel szemben megszegte az előírt időtartam megtartására irányadó szabályt, amelyet érintően legfeljebb az 1952. évi Pp. 114. §-a szerinti eljárás szabálytalansága elleni kifogás vehető igénybe, amely a Pevtv. alkalmazása szempontjából irreleváns.

[51] Mindezek alapján nem vonható le a másodlagosan hivatkozott, a késedelmes tárgyalás kitűzés folytán a 2016. június 3. és 2016. november 2. nap közötti 152 nap azért, mert azt követően, hogy a jogerős részítéletet a kérelmező jogelődjének jogi képviselője 2016. május 23-án átvette, addig az időpontig, amíg a 2016. november 8-án kelt végzésével a tárgyalás kitűzéséről határozott, a felperesnek a másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmeivel kapcsolatos nyilatkozatai és indítványai előterjesztésére felhívással kapcsolatban az eljáró bíróság folyamatosan eljárási cselekményeket végzett, így inaktív időszak nem volt. A bíróság mulasztása egy objektív követelmény, nincs annak jelentősége, hogy a folyamatos eljárási cselekmények egyébként hatékonyak, célszerűek-e. Ebből következően nem valósult meg a Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdésében meghatározott feltétel, hogy a hivatkozott időszak ne szolgálja a bírósági eljárás előrehaladását, így az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése a vagyoni elégtételre jogosultság szempontjából nem is volt vizsgálható.

[52] Ugyancsak nem vonható le a harmadlagosan hivatkozott, négy hónapon túli tárgyalás kitűzés folytán a 2016. szeptember 14. és 2016. november 2. nap közötti 60 nap, mert a bíróság azt a pervezetést választotta, hogy a felperes a másodlagos és harmadlagos keresetével kapcsolatos előadásait tisztázza, amely célszerűségének a vagyoni elégtétel tekintetében jelentősége nincs és a 2016. szeptember 22-én érkezett felperesi beadványhoz képest a tárgyalás 2017. január 11-ére kitűzésével a tárgyalás kitűzésének törvényes határideje nem is sérült.

[53] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával abban, hogy nem hagyható figyelmen kívül a harminc napon túli intézkedést érintően a 2018. október 5. és 2018. november 6. közötti 33 nap azért, mert – részben eltérően a kérelmezett hivatkozásától és az elsőfokú határozat indokolásától – a peres iratok alapján a részítélet elleni, 2018. szeptember 26-án érkezett fellebbezést követően az iratok 2018. október 25-i felterjesztése valósított meg olyan, az 1952. évi Pp. 238. §-ának (1) bekezdése szerinti nyolc napos intézkedési kötelezettség túllépését, amely folytán még nem volt elvárható a mulasztás felismerése és az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése, az ítéltábla pedig a 2018. november 3-án kelt végzése szerint a fellebbezési tárgyalás 2019. február 28-ra kitűzésével nem is mulasztotta el a törvényi határidőket.

[54] Osztotta az ítéltábla azt az elsőfokú értelmezést, hogy nem hagyható figyelmen kívül a tárgyalás négy hónapon túli időtartamra halasztását érintően a 2019. szeptember 20. és 2020. február 17. közötti 140 nap azért, mert a bíróság 2019. szeptember 25-én a tárgyalást 2020. február 17-re, az 1952. évi Pp. 142. §-ának (2) bekezdésében meghatározott négy hónapos határidőn túlra tűzte ki, azonban amikor a felek a törvényes határidőn túli kitűzést az idéző végzésből felismerhették, már nem állt fenn mulasztás, a törvényi előírásokból következően pedig nincs olyan tartalmú kifogás előterjesztésére lehetőség, hogy a már kitűzött tárgyalás korábbi időpontra kerüljön.

[55] Arra is helyesen következtetett az elsőfokú bíróság, hogy nem vonható le a tárgyalás a törvényi feltételek hiányában való halasztását érintően a 2020. január 27. és 2020. március 16. közötti 50 nap azért, mert amikor a kérelmezett a 2020. február 17-re kitűzött tárgyalást a 2020. január 24-én kelt végzésével 2020. március 16-ra elhalasztotta, nem állt fenn mulasztása, nem is sérültek a törvényes kitűzési határidők, ebből következően az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésére nem is volt lehetőség.

[56] Részben megalapozott volt az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy a 2019. április 19. és 2019. szeptember 25. közötti időszakra levonni kért 160 nap egy része a kérelmező terhére számítható el, mivel a Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdésében írtak szerint a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időtartamot érintően elvárható lett volna a hosszas időmúlás következtében nyilvánvaló mulasztás felismerése és a sérelem orvoslására alkalmas eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése. Amikor ugyanis az ítéltábla I.Pf.21.207/2018/5/II. számú részitélete az elsőfokú bíróságra 2019. március 19-én visszaérkezett, a kérelmezettnek – miután erről a részítélet 2019. április 26-án kézbesítéséből tudomást szerzett – az 1952. évi Pp. szerinti határidőben intézkedni kellett volna a felfüggesztett eljárás folytatásáról és tárgyalás kitűzéséről vagy más, a tárgyalás kitűzéséhez szükséges cselekményekről, azonban intézkedési kötelezettségének csupán 2019. szeptember 13-án tett eleget. Az a hivatkozás, hogy a kérelmező abban a hiszemben lehetett, hogy a tárgyalás előkészítéséhez szükséges intézkedésekre kerül sor, nélkülöz minden ténybeli alapot, hiszen ilyen irányú határozat a kérelmezetthez nem érkezett és erre a per adatai sem utaltak. Az ítéltábla az ügy körülményeit, a per összetett jellegét és állását figyelembe vevő mérlegelése alapján úgy ítélte meg, hogy 2019. június 20-án már indokolt lett volna annak észlelése alapján, hogy semmilyen elsőfokú cselekmény nincs, jelezni a bíróság felé az ezzel kapcsolatos kifogást, ez a kötelezettsége 2019. szeptember 23-án szűnt meg, amikor a IV. rendű alperes ilyen tartalmú kifogást tett. Mivel ebben a részben a törvény a féltől az előzőek szerinti elvárható magatartás hiányát kívánja a vagyoni elégtétel összege tekintetében szankcionálni, a bíróság az elmulasztott kifogás alapján meghatározott törvényes intézkedési kötelezettségének – a kérelmező fellebbezésében előadottakkal szemben – az időtartam figyelembevétele vonatkozásában nincs jelentősége. Így levonható a 2019. június 20. és 2019. szeptember 23. közötti 96 nap időszak; a további időtartamok – a 2019. április 19. és 2019. június 19., valamint a 2019. szeptember 24. és 2019. szeptember 25. közötti összesen 64 nap – levonása viszont a sérelem orvoslására alkalmas kifogás elvárható előterjesztésének hiányában nem indokolt.

[57] A kérelmezett a 2020. március 16. és 2020. július 13. közötti 120 nap levonását a Pevtv. 15. §-ának (5) bekezdésére hivatkozva azon az alapon kérte, hogy az előre nem látható, ekképpen a bíróság érdekkörén kívüli elháríthatatlan járványügyi helyzet folytán az

írásbeli előkészítés miatt a tárgyalás késedelmes kitűzése miatt eltelt idő nem róható a kérelmezett terhére.

[58] *A kizárólag a kérelmező illetve a bíróság érdekkörében felmerült elhárítható okok miatti* levonásra egyrészt a Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdése, másrészt a (4) bekezdése ad jogszabályi alapot. Ehhez képest rendelkezik úgy a Pevtv. 15. §-ának (5) bekezdése, hogy a bíróság – a nemperes eljárásban előterjesztett kérelem és ellenirat tartalmának korlátai között – mérlegeli, hogy a bírósági eljárásban félnek minősülő kérelmező, valamint a bírósági eljárást lefolytató bíróság eljárási cselekménye, illetve mulasztása mennyiben járult hozzá az észszerűnek minősülő időtartam meghaladásához, és e körülmények értékelését követően határozza meg a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartamát. Ez a jogszabályi rendelkezés nem ír a kérelmező és a bírósági eljárást lefolytató bíróság tevékenységein kívüli okokról. A Pevtv. törvényjavaslat indokolása azt hívja fel, hogy a bíróság által általánosan vizsgálandó szempont az, hogy a bírósági eljárásban félnek minősülő kérelmező, valamint a bírósági eljárást lefolytató bíróság eljárási cselekménye, illetve mulasztása mennyiben járult hozzá az eljárás elhúzódásához, és azt vizsgálja a bíróság – a kérelem és az ellenirat korlátai között –, hogy az alapul fekvő bírósági eljárás során volt-e olyan időszak, amely akár a kérelmező, akár a vizsgált bírósági eljárásban eljáró bíróság érdekkörében felmerülő, elhárítható ok miatt szükségtelenül telt el. Abból, hogy a törvényjavaslat indokolása is csak a bíróság és a kérelmező cselekményeit vette figyelembe, azt a következtetést lehet levonni, hogy arra volt tekintettel, hogy a bíróság működésében akár emberi, akár technikai okból következhet be fennakadás. A törvény az ellenirat a Pevtv. 14. §-a (2) bekezdésének f) és g) pontjai szerinti tartalmi követelményei körében is csak a kérelmező a meghatározott idő figyelmen kívül hagyását megalapozó eljárási cselekményeit, illetve szükséges eljárási cselekménye elmulasztását alátámasztó tényeknek, valamint ezzel összefüggésben figyelmen kívül hagyandó időtartamoknak a megjelölését írja elő, más levonásra alapot adó körülmény az elleniratban meghatározását nem tartalmazza. Mindebből az következik, hogy a jogalkotó egy olyan szabályozási modellt kívánt bevezetni, ahol rögzíti azt az időtartamot, amelynek meghaladása esetén a fél az eljárások észszerű időn belüli befejezéséhez való joga sérelme folytán vagyoni kompenzációra jogosult, amely összegét csak *a saját felróható közrehatása* csökkentheti – akár azért, mert ő okozta egyes eljárási szakaszok elhúzódását, akár azért, mert nem élt az elhúzódás megakadályozására alkalmas törvényes jogorvoslati eszközökkel. A Pevtv. 15. §-ának (5) bekezdése így nem teremt egyes időtartamok levonására alapot adó új okot: ebből következően a járványügyi helyzet miatt kialakított veszélyhelyzeti perrendből következő későbbi tárgyalás-kitűzés – függetlenül attól, hogy azok elhárítására az alapperben eljáró bíróságnak jogszabályon alapuló eljárási jogi lehetősége valóban nem volt – nem ad lehetőséget a figyelembe vehető időtartam csökkentésére. Nem vonható ezért le a 2020. március 16. és 2020. július 13. közötti 120 napos időtartam.

[59] Összességében az ítéltábla, az általa elfoglalt értelmezés alapján a per a kérelemben figyelembe venni kért 1697 nap időtartamából csak a 2019. június 20. és 2019. szeptember 23. közötti 96 nap időtartam levonását találta indokoltnak. Ezáltal a kérelmezett marasztalását a kérelemben írt 678 800 forint összeghez képest csak 38 400 forinttal, 640 400 forintra kell csökkenteni.

[60] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének a fellebbezett részét a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 383. §-ának (2) bekezdése

szerint részben megváltoztatta, és a kérelmezett marasztalását 640 400 forint összegre felemelte, egyebekben helybenhagyta.

[61] A marasztalás összegének megváltoztatása folytán módosul a kérelmezők pervesztessége, amely az igényelt összeghez képest 94,3 % mértékben határozható meg, ennek alapján módosul a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján a kérelmezett által pervesztességéhez igazodóan viselendő, a kérelmező indokoltan felmerült elsőfokú eljárási költségének összege 12 522 forintra; valamint a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján a kérelmezők által viselendő elsőfokú eljárási illeték összege az erre eső 1152 forintra, míg a kérelmezett személyes illetékmentessége folytán a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam által viselendő elsőfokú eljárási illeték összege 19 212 forintra. Az Itv. 78. §-a (4) bekezdésének és a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a 2023. január 1-jétől alkalmazandó megváltozott szabályai folytán helyesbíteni volt szükséges az elsőfokú eljárási illeték megfizetési módjára vonatkozó rendelkezést.

[62] A másodfokú eljárásban a kérelmezett 555 200 forint összeget érintő fellebbezése egészében eredménytelen, a kérelmező 123 600 forint összeget érintő fellebbezése részben, 85 200 forint erejéig eredményes. A másodfokú eljárásban a kérelmező 2 500 forint, a kérelmezett az általános forgalmi adó összegét is tartalmazó 12 700 forint eljárási költséget számított fel. A Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az ítéltábla a fellebbezések eredményességéhez igazodóan a kérelmezettet a kérelmező javára a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (4), (5) és (6) bekezdése szerint az ügy tárgyára és a fellebbezés tartalmára tekintettel indokolt jogi képviseleti tevékenység alapján – figyelemmel a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 342. §-ának (1) bekezdésére – meghatározott összegű ügyvédi munkadíjból álló arányos másodfokú költsége megfizetésére. Az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése és 47. §-ának (1) bekezdése szerint meghatározott fellebbezési illetékből pedig a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján a kérelmezett általi 555 200 forint fellebbezett érték utáni 16 656 forint, valamint a kérelmező általi 123 600 forint értékű fellebbezés utáni 7000 forintból az eredményesen fellebbezett 85 200 forint érték utáni arányos 4825 forint, összesen 21 481 forint összegű rész az állam terhén marad, míg a kérelmező általi eredménytelenül fellebbezett 38 400 forint értékhez igazodó további 2175 forint összegű fellebbezési illeték viselésére a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése értelmében a kérelmező köteles.

Debrecen, 2023. március 7.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, előadó, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró